

Tema: Dezechilibrele economice și orientările sociale ale dezvoltării economice

1. Teoria echilibrului economic general și formele lui de manifestare.
  2. Șomajul și formele lui de manifestare.
  3. Inflația: esența, cauzele, formele, consecințele. Măsuri antiinflaționiste.
1. Teoria echilibrului economic general și formele lui de manifestare

Din punct de vedere teoretic, echilibrul la nivel macroeconomic reflectă acea stare a economiei în care, toate piețele sunt simultan în echilibru, fără existența excesului de cerere sau de ofertă.

În condițiile economiei de piață, echilibrul economic se manifestă sub forma unei stări proprii pieței, generată de acțiunea agenților economici în calitatea lor de producători-vânzători și de cumpărători-consumatori. Agenții economici producători urmăresc maximizarea profiturilor lor, în timp ce agenții economici consumatori satisfacerea trebuințelor lor. De aici și reiese esența conceptului de echilibru economic general.

Echilibrul economic general exprimă acea stare spre care tinde piața națională în ansamblul său (piața bunurilor economice, piața muncii, piața monetară și piața capitalului) caracterizată printr-o concordanță relativă a cererii și ofertei agregate, decalajele dintre forțele pieței nedepășind anumite limite considerate normale, ne semnificative pentru producerea de dificultăți, de dezechilibre.

Echilibrul economic se manifestă sub o multitudine de forme, care se clasifică după anumite criterii:

a) după modul de manifestare în timp se distinge: echilibrul economic static, care se caracterizează prin absența schimbărilor și este considerat doar o ipoteză, neexistând practic în realitate și echilibrul economic dinamic, ce se manifestă prin modificarea permanentă a raporturilor dintre forțele care se confruntă, concordanța lor realizându-se în timp, ca tendință dominantă și care poate fi privit ca un echilibru pe termen scurt (se manifestă în condițiile unor schimbări ne semnificative sau al modificării unor restricții posibil de ameliorat pe termen scurt) și pe termen lung (admite posibilitatea schimbărilor în toate variabilele sistemului, progresul tuturor factorilor de producție, ceea ce presupune depășirea unor dezechilibre temporare prin atragerea unor forțe de compensare existente în sistem sau în afara lui);

din punctul de vedere al sferei de cuprindere (al piețelor la care se referă), echilibrul economic poate fi parțial și general;

în raport cu nivelurile agregării economiei naționale se distinge: echilibrul microeconomic, care se referă la

nivelul verigilor primare, al agenților economici și al unităților administrativ-teritoriale de bază;

echilibrul mezoeconomic,

care se referă la structurile de ramură și zone teritoriale (județe, landuri etc); echilibrul macroeconomic, care integrează

agregat primele două forme de echilibru pe ansamblul economiei naționale și al teritoriului național;

în funcție de conținutul proceselor economice și de modul de exprimare a rezultatelor se distinge:

echilibrul

economic material, care exprimă acea stare de concordanță relativă între volumul, structura și calitatea producției (oferta

globală), pe de o parte, și nevoile de consum final și de producție (cerere globală), sub aspect cantitativ, structural și calitativ,

pe de altă parte (de ex., pentru a asigura o anumită cantitate de energie electrică e necesară o cantitate

determinată de combustibil, într-o anumită structură și putere calorică); echilibrul economic valoric, care exprimă concordanța relativă între diferite structuri valorice ale rezultatelor economice, între acestea și eforturile depuse, și în cadrul căruia se disting următoarele forme speciale: echilibrul bănesc (monetar), care exprimă concordanța relativă dintre expresia bănească a volumului de bunuri economice existente pe piață și cantitatea de bani aflată în circulație; echilibrul financiar, care reflectă concordanța relativă între sursele financiare și necesitățile de plată ale agenților economici; echilibrul bugetar, care reflectă concordanța relativă între veniturile și cheltuielile bugetare; echilibrul valutar, care evidențiază concordanța relativă între încasările și plățile în valută; echilibrul resurselor de muncă, care exprimă concordanța relativă dintre cantitatea, structura și calitatea factorului uman activ disponibil și necesitățile de resurse de muncă ale utilizatorilor (mai ales ale unităților economice).

În unitatea lor, aceste forme concrete de manifestare a echilibrului economic asigură desfășurarea procesului creșterii economice, concretizat în sporirea dimensiunilor rezultatelor macroeconomice.

Starea de echilibru economic este o expresie a compatibilității, a concordanței relative a deciziilor luate de agenții economici producători și, respectiv, consumatori, aceasta menținându-se într-o anumită perioadă de timp, până în momentul în care intervin factori perturbatori, cu acțiuni contrare.

Pentru ca economia unei țări să se afle în stare de echilibru este necesară respectarea anumitor condiții, în cazul diferitelor piețe:

- a) în cazul pieței bunurilor economice oferta agregată de mărfuri și servicii trebuie să fie egală cu cererea agregată de mărfuri și servicii;
- b) în cazul pieței monetare oferta monetară agregată trebuie să fie egală cu cererea monetară agregată;
- c) în cazul pieței muncii oferta de locuri de muncă trebuie să fie egală cu cererea de locuri de muncă la nivel macroeconomic.

Echilibrul economic general sau echilibrul macroeconomic caracterizează, așadar, acea situație generală a economiei unei țări în care proporțiile și corelațiile dintre mărimile sau variabilele macroeconomice permit desfășurarea normală a fluxurilor reale și monetare în economie, o funcționare performantă a sistemului care dă satisfacție subiecților economici. În raport de această stare a economiei, a pieței naționale în ansamblu, sunt formulate și obiectivele politicii macroeconomice spre care tind toate țările: o creștere economică pozitivă și durabilă, ocuparea deplină a forței de muncă, stabilitatea nivelului general al prețurilor, balanțe comerciale și de plăți externe echilibrate pe termen mediu și lung.

Economia în orice țară este dominată de dezechilibrare. Dezechilibrele economice sunt expresia modificărilor limitelor resurselor și tehnologiilor, a restricțiilor consumatorilor privind cumpărarea de bunuri și servicii, inclusiv a unor greșeli de politică economică generală pe termen lung, reflectând neconcordanța dintre cererea și oferta agregată. Dinamica forțelor care se interacționează conferă dezechilibrelor economice un caracter permanent, normale sau anormale din punctul de vedere al intereselor agenților economici, în calitatea lor de vânzători, sau de cumpărători. Dezechilibru!

economic se manifestă în formă de crize economice, de deficit bugetar, șomaj și inflație.

2.Șomajul și formele lui de manifestare

Ocuparea forței de muncă în activitățile economico-sociale și șomajul reprezintă modul cum funcționează piața muncii într-o perioadă sau la un moment dat. Raportul dintre cererea și oferta de forță de muncă determină ocuparea sau șomajul în anumite condiții de timp și de spațiu. Problematika ocupării și șomajului constituie o latură importantă a echilibrului macroeconomic și o componentă indispensabilă a politicilor marcoeconomice și macrosociale.

Șomajul reprezintă un fenomen social-economic concretizat într-un dezechilibru important al pieței muncii, prin care apare un excedent al ofertei forței de muncă (cererea de locuri de muncă) față de cerere (oferta de locuri de muncă).

Șomeri sunt considerate persoane ce fac parte din categoria populației active disponibile și care doresc să lucreze și caută un ioc de muncă retribuit, cât și aceie persoane care și-au pierdut locul de muncă pe care l-au avut, precum și noile generații de ofertați de muncă, ce nu găsesc unde să se angajeze.

Șomerii, în conformitate cu criteriile Biroului Internațional al Muncii (organizație din sistemul Națiunilor Unite), sunt persoanele de 15 ani și peste care în cursul perioadei de referință corespund simultan următoarele condiții:

- a. sunt apti de muncă;
- b. nu au loc de muncă și desfășoară o activitate în scopul obținerii unor venituri;
- c. sunt disponibile de muncă salariată;
- d. sunt în căutarea unui loc de muncă, utilizând în ultimele săptămâni diferite metode pentru a-1 găsi.

Sunt incluse, de asemenea:

- a. persoanele fără loc de muncă, disponibile să lucreze, care așteaptă să fie rechemate la lucru sau ce au găsit un loc de muncă și urmează să înceapă lucrul la o dată ulterioară perioadei de referință;
- b. persoanele, care în mod obișnuit fac parte din populația inactivă (copii, elevi, studenți, pensionari), dar care au declarat că sunt în căutarea unui loc de muncă și sunt disponibile să înceapă lucrul.

Șomeri înregistrați sunt persoanele apte de muncă, care nu au loc de muncă, un alt venit legal și sunt înregistrați la oficiile forței de muncă ca persoane în căutare de lucru și care dau dovadă că doresc să se încadreze în muncă.

În termenii pieței muncii, șomajul este un fenomen macroeconomic opus ocupării, reprezentând un surplus relativ de populație activă față de acea care poate fi angajată în condiții de rentabilitate, impuse de piață.

Pe piața muncii se pot întâlni: o situație de echilibru, care reflectă o ocupare optimă a forței de muncă și o situație de dezechilibru, care reflectă un grad de subocupare sau de supraocupare a forței de muncă.

Principalele caracteristici ale șomajului sunt următoarele:

Nivelul, mărimea sau proporția șomajului la un moment dat, care constituie un indicator statistic ce reflectă numărul persoanelor, care nu lucrează, în raport cu numărul total al persoanelor, care sunt apte și doresc să lucreze. Se măsoară fie în expresie absolută (prin numărul celor neocupați din populația activă), fie în expresie relativă (prin rata șomajului). Rata șomajului este raportul procentual dintre numărul șomerilor și populația activă ori ocupată, sau dintre numărul șomerilor și cel al salariaților:

$$R_s = \frac{N_s}{P_a} * 100\% \quad R_s = \frac{N_s}{P_o} * 100\% \quad R_s = \frac{N_s}{S} * 100\%$$

unde: R, - rata șomajului;
 N_s - numărul șomerilor;
 P_a - populația activă;
 P_o - populația ocupată;
 S - numărul salariaților.

Rata șomajului exprimă ponderea persoanelor care caută loc de muncă față de totalul populației apte de muncă (activă, ocupată, numărul salariaților).

Ocuparea deplină presupune o populație ocupată în proporție de 95% sau o rată a șomajului de 5%.

Ponderea persoanelor neocupate în perioada în care ele se află în procesul de schimbare a locului de muncă sau a celor care nu se adaptează la condițiile de muncă poartă denumirea de rată naturală a șomajului. În funcție de această rată deosebim:

- a. starea de subocupare a forței de muncă (când rata efectivă este mai mare decât cea naturală, adică se irosește munca socială);
- b. starea de supraocupare a forței de muncă (când rata efectivă este mai mică decât cea naturală);
- c. starea de ocupare normală a forței de muncă (când rata efectivă este egală cu rata naturală).
 în procesul măsurării șomajului se pot întâlni așa procese ca subevaluarea șomajului și supraevaluarea lui. Subevaluarea șomajului presupune înregistrarea doar a persoanelor care primesc indemnizație de șomaj excluzând alte categorii ca: tinerii care încheie un ciclu de învățământ și nu găsesc loc de muncă pentru a se angaja; persoane care .temporar-. nu au de lucru; persoanele aflate în șomaj deghizat. Supraevaluarea șomajului presupune înregistrarea ca șomeri și a altor categorii neîndreptățite ca: persoane care, deși încasează ajutor de șomaj, totuși nu au intenția de a se încadra în muncă;

persoane care au un loc de muncă însă pretind că sunt șomeri, întrucât lucrează „la negru”;
 persoane care nu doresc să lucreze din motive personale; persoanele care au mai multe locuri de muncă determinând supraevaluarea locurilor de muncă prin socotirea locurilor de muncă neocupate din lipsă de oameni calificați etc.

Intensitatea șomajului - gradul în care este prezentă imposibilitatea de angajare a persoanelor ce nu au loc de muncă" Durata șomajului - intervalul de timp din momentul pierderii locului de muncă până la reluarea normală a muncii. Deoarece durata șomajului de la o persoană sau categorie de persoane la alta este diferită se impune luarea în calcul a duratei medii a șomajului (care se poate calcula ținându-se seama de numărul șomerilor și ritmul intrărilor (persoanele concediate, persoanelor care au încheiat un ciclu de învățământ, persoanele casnice ș.a.), respectiv, ieșirilor în și din șomaj (persoanele care găsesc noi locuri de muncă, persoanele care preferă să îngrijească copii, persoanele care emigrează, pensionarii ș.a.)).

Structura sau componența șomajului relevă componentele acestuia ținând seama de diferite criterii, gradul de calificare pe ramuri și subramuri economice, vârstă, rasă, sex etc.

Șomajul se manifestă în următoarele forme:

1. Din punct de vedere al intensității:

a. șomaj total - constă în pierderea locului de muncă și încetarea totală a activității;

b. șomaj parțial - presupune diminuarea perioadei de muncă, în special prin reducerea duratei zilei sau săptămânii de lucru sub cea legală;

c. șomaj deghizat - se referă la acele persoane care au o activitate aparentă cu o productivitate mică.

2. Conform originii șomajului:

a. șomaj conjunctural (ciclic) - persoanele eliberate din funcție în urma declinului (crizei) economic; b. șomaj structural - persoanele eliberate din funcție în urma modificării structurii socio-profesionale; c. șomaj tehnologic - persoanele eliberate din funcție în urma aplicării tehnologiilor noi;

d. șomaj sezonier - persoanele, care activează în ramurile economiei naționale ce depind de factori sezonieri (agricultură, construcții, lucrări publice);

e. șomaj fricțional - persoanele care se află în căutarea noilor locuri de muncă;

f. șomaj de discontinuitate - persoanele, care își întrerup temporar activitatea de muncă (concediu de maternitate și a.);

g. șomaj flotant - persoanele care au pierdut lucrul temporar în legătură cu schimbarea locului de lucru sau de trai;

h. șomaj latent - persoanele care activează în agricultură;

i. șomaj speculativ — lucrătorii-șomeri, care primesc indemnizații de șomaj, însă lucrează;

j. șomaj stagnat - lucrătorii care și-au pierdut calificarea și trăiesc pe contul lucrului ocazional;

k. șomaj imaginar — persoanele care se ocupă de gospodăria auxiliară sau de educarea copiilor.

3. Ținând cont de ansamblul de cauze complexe:

a. șomaj voluntar - persoanele, care se află în căutarea locurilor de muncă mai prestigioase;

b. șomaj involuntar - persoanele neocupate, care sunt dispuse să se angajeze la orice muncă salariată.

Formarea șomajului are la bază două procese social-economice:

a. pierderea locului de muncă de către o parte a populației ocupate (la bază stau cauze directe ce dau naștere unor

forme particulare de șomaj: ciclic, structural, tehnologic, sezonier etc);

b. creșterea ofertei de muncă, prin afirmarea pe piața muncii ca populație activă disponibilă a noilor generații sau a

noilor segmente mai vârstnice de populație care n-au mai lucrat. Acest proces generează șomaj datorită stării economice,

care nu poate asigura cererea de locuri de muncă în concordanță cu sporirea ofertei de muncă. Șomajul este un factor negativ, deoarece impune trei feluri de costuri unei țări: mai întâi, un cost social datorat efectului psihologic pe care șomajul îl poate avea asupra indivizilor și problemelor sociale pe care le poate crea; în al doilea rând, un cost financiar constând în ajutoarele plătite și în

pierderea veniturilor rezultate din impozitare și asigurări naționale; în al treilea rând, este costul economic determinat de pierderea de producție ca urmare a subutilizării forței de muncă. Pentru aprecierea cât mai bună a efectelor și costurilor șomajului este util să avem în vedere și legea Okun: dacă rata șomajului e mai mare ca șomajul natural cu 1%, atunci produsul național brut se reduce cu 2,5%. Deci, această lege exprimă interrelația negativă dintre nivelul și dinamica șomajului, pe de o parte, și mărimea și modificarea în termeni reali ale produsului național brut, pe de altă parte.

În orice țară pentru combaterea șomajului se elaborează politici antișomaj (ansamblu de măsuri

luate de către societate (stat) și agenții economici în vederea atenuării consecințelor șomajului și diminuării sau chiar resorbirii acestuia).

Există următoarele politici de reducere a șomajului:

a. politici care privesc nemijlocit șomerii (recalificarea șomerilor, angajarea șomerilor la lucrări publice, acordarea indemnizațiilor de șomer, angajarea parțială a șomerilor în câmpul de muncă, acordarea ajutorului social, crearea de noi locuri de muncă);

b. politici referitoare la populația ocupată (ridicarea nivelului de calificare a lucrătorului în conformitate cu cerințele tehnologice, interzicerea angajării în câmpul muncii a imigranților);

c. alte politici (contracte de scurtă durată etc).

3. Inflația: esența, cauzele, formele, consecințele. Măsuri antiinflaționiste.

Unul dintre cele mai perverse dezechilibre marcoeconomice actuale o prezintă inflația. În unele țări și perioade, înfiat și este pericolul (inamicul) numărul unu al dezvoltării și progresului economic.

Termenul inflația a apărut la sfârșitul secolului al XIX-lea și era asociat cu dereglarea în circulația monetară.

Deoarece inflația este un proces monetar, precizarea naturii lui se poate face în corelație cu formele de bani cunoscute în evoluția societății.

Istoriceste procesul inflaționist s-a manifestat astfel:

a. inflație sub forma devalorizării (falsificării) banilor - metale prețioase (separarea conținutului nominal al monedelor metalice (mai mare) de conținutul lor real (mai mic, diminuat prin falsificări repetate și pe căi diverse));

b. inflație a banilor de hârtie convertibili în aur (atâta timp cât banii de hârtie înlocuiau realmente aurul monetar mișcarea semnului valorii oglindea legea circulației banilor-aur cu valoare deplină, precum și mărirea acestora. Dacă banii de hârtie întreceau încă propria lor măsură, respectiv, cantitatea de bani aflată în circulație o depășea sensibil pe cea care rezulta din raportul dintre masa aurului monetar și etalonul aur, atunci surplusul de bani de hârtie antrena creșterea prețurilor și scăderea puterii de cumpărare a banilor aflați în circulație);

c. inflație a banilor de hârtie neconvertibili în aur și/sau neconvertibili în generat (pe plan extem) (acum existența funcțională a banilor de hârtie o absoarbe pe cea materială. în condițiile în care singurele elemente de stabilitate și normalitate monetară decurg din cursul forțat al banilor și din încrederea populației în buna funcționare a sistemului monetar, inflația poate să apară și, de fapt, apare ca un excedent de ofertă monetară).

Referitor la natura inflației în literatura de specialitate există numeroase puncte de vedere, totodată identificându-se câteva trăsături specifice ale inflației contemporane:

a. un proces de depreciere a banilor, respectiv diminuarea puterii de cumpărare a banilor aflați în circulație, incluzând

diminuarea lor prin acțiunile agenților economici specializați;

b. reprezintă o creștere durabilă a tuturor prețurilor;

c. reflectă mutațiile colective structurale în ansamblul sferei circulației; relevă un excedent al masei monetare în

circulație în raport cu oferta de mărfuri;

d. deși este evidentă în sfera circulației bănești, se prezintă ca un proces monetar-material; fluxurile

- monetare și de credit, autonomizate, le dublează pe cele reale;
- e. exprimă un dezechilibru monetar-material;
- f. disfuncție acceptată de agenții economici ca un rău necesar al creșterii economice; inflației moderată, controlată de instituțiile bancare, menținută în limite suportabile de salariați cu măsuri fixe; oferă șanse de progres general;
- g. proces structural, ce include ansamblul macrosocial; el are efecte restructurante mari sau mici, mai dureroase sau pozitive.

Reieșind din cele menționate mai sus putem concluziona că:

Inflația contemporană reprezintă un dezechilibru structural monetar-material, care exprimă existența în circulație a unei mase monetare ce depășește nevoile economiei, fapt ce antrenează creșterea generală a prețurilor și scăderea puterii de cumpărare a banilor (deprecierea lor).

Trebuie de menționat, că nu fiecare majorare a prețurilor duce la inflație. Ea are loc atunci, când cresc costurile de producție și, respectiv, prețurile în toate ramurile economiei naționale, adică la nivel macroeconomic. Inflația trebuie deosebită de deflație, aceasta din urmă reflectând scăderea masei monetare în circulație și stoparea majorării prețurilor.

Cauzele inflației sunt următoarele:

1. inflație prin monedă - creșterea excesivă a masei monetare în raport cu cantitatea de mărfuri existente pe piață.

Cauzele care aduc la creșterea excesivă a masei monetare:

finanțarea necontrolată, prin deficit bugetar, a unor cheltuieli publice; dezvoltarea exagerată a creditului bancar;

intrarea în circulație activă a unor sume de bani care anterior au fost ținute în rezervă; intrarea masivă de devize, ca urmare a unui excedent al balanței plăților curente; creșterea vitezei de rotație a banilor;

o politică salariată nefondată conform criteriilor economice, care umple canalele circulației cu bani fără acoperire.

2. inflație prin cerere - existența unui dezechilibru dintre cerere și ofertă ca urmare a creșterii cererii agregate.

Cauze care pot duce la exces de cerere:

scăderea înclinației spre economisire;

detezurizarea, determinată și întreținută de instabilitate economică și politică;

intrarea de devize stărilor suplimentare (excedentul balanței comerciale etc);

sporirea cheltuielilor neproductive (a celor militare);

dezvoltarea excesivă a creditului de consum;

creșterea excesivă a salariilor fără acoperire în bunuri și servicii; creșterea demografică susținută.

inflație prin costuri - apare în situația în care costurile de producție cresc independent de cererea agregată. Dacă firmele sunt confruntate cu o sporire a costului, ele vor răspunde parțial prin creșterea prețului de vânzare și parțial prin reducerea volumului activității;

Cauze care pot duce la creșterea costurilor de producție:

creșterea prețurilor la materia primă și sursele energetice;

creșterea impozitelor și altor plăți obligatoare;

creșterea mai rapidă a salariilor decât cea a productivității;
 costul datoriei-publice;
 devalorizarea monedei naționale;
 costul importurilor.

3. inflație structurală - presupune o situație gravă din economie în care cererea și oferta agregate se modifică în sens
 centrar: cererea agregată crește, iar oferta agregată scade. Ea este atât o continuare între inflația prin
 ceșre și cea prin
 costuri, dar are și componente specifice: existența unor puternice structuri monopoliste, de oligopol și
 administrativ
 birocratice, care au capacitatea de a stimula unele componente ale cererii globale concomitent cu
 reducerea altor elemente
 ale ofertei globale.

Pentru determinarea dimensiunilor procesului inflaționist, se folosește un sistem de indicatori și
 indici, fiecare concretizând o latură sau alta a inflației.

Criteriul cel mai consistent de măsurare a procesului inflaționist este decalajul absolut și relativ dintre
 cererea solvabilă nominală și oferta reală de mărfuri și servicii. Cererea solvabilă include cheltuielile
 totale dintr-o țară (ale agentului agregat consumator pentru bunuri de consum personale, ale firmelor,
 producătorilor pentru bunuri investiționale; ale administrațiilor publice și private pentru bunurile
 sociale; ale agentului economic din străinătate (exporturile acestuia)). Oferta agregată se compune
 din: bunurile materiale și serviciile produse și respectiv prestate într-un an; soldul pozitiv sau negativ
 ale acestora-bunurile oferite de străinătate. Decalajul absolut își găsește expresie în excedentul de
 masă monetară, în volumul de semne monetare în circulație, care nu au acoperire în mărfuri necesare
 și solicitate de populație, sau în diferența dintre cererea absolută nominală și cantitatea reală de
 mărfuri și servicii puse în circulație. Decalajul relativ se măsoară ca raport procentual dintre mărimea
 absolută arătată și masa ofertei reale de bunuri.

Indicii și coeficienții măsurării inflației contemporane:

indicele general al prețurilor (IGP) sau deflatorul PIB, PNB, care este calculat prin raportarea PIB sau
 PNB, calculat în prețurile curente, la PIB sau PNB, calculat în prețurile perioadei de bază:

$$IGP = \frac{PIB_{\text{inprețurileperioadeicurente}}}{PIB_{\text{inprețurileperioadeidebaza}}}$$

Rata inflației (R): $R = (IGP - 1) \times 100\%$.

indicele prețurilor de consum (IPC) exprimă modificarea medie ponderată a cheltuielilor pe care o
 familie de talie medie din mediu! urban le face pentru asigurarea mijloacelor de subzistență, în
 concordanță cu nivelul și structura nevoii sociale istoricește determinate:

$$IPC = \frac{\sum(Q_0 \cdot P_1)}{\sum(Q_0 \cdot P_0)}$$

unde: Q_0 - reprezintă structura coșului de bunuri ce reflectă nevoia socială în perioada de bază; P_0 ,
 P_1 - prețul curent și cel de bază.

indicele puterii de cumpărare a banilor se determină ca raport procentual dintre puterea de cumpărare a banilor în perioada curentă și puterea de cumpărare a banilor în perioada anterioară.

Formele inflației în dependența de ritmul creșterii a prețurilor:

inflație rampantă — se caracterizează prin creșterea a prețurilor cu 3-4% anual;

inflație moderată - creșterea prețurilor între 5-10% anual;

inflație rapidă - creșterea prețurilor cu peste 10% anual, fiind însoțită de o creștere economică lentă sau chiar de stagnare și diminuarea producției.

inflație galopantă - prețurile sporesc cu peste 15% anual;

hiperinflația - formă excesivă de inflație, care generează disfuncții grave în economia națională cu efecte sociale negative.

În afară de inflația legată de majorarea prețurilor mai există:

inflație echilibrată - situația când concomitent cu creșterea prețurilor are loc creșterea salariilor și veniturilor;

inflația neechilibrată - situația când se petrece creșterea bruscă a prețurilor în unele ramuri, veniturile rămânând neschimbate;

inflație anticipată — situația când procesele inflaționiste sunt prognozate de către stat;

4. inflație neanticipată - situația când procesele inflaționiste nu sunt prognozate de către stat și se caracterizează prin creșterea bruscă a prețurilor;

inflație controlată - situația când statul poate încetini sau accelera ritmul de creștere a prețurilor pe termen mediu;

inflație necontrolată - când statul nu are pârghii reale pentru corectarea inflației.

Consecințele inflației: inflația influențează negativ asupra nivelului de consum a populației;

inflația agravează dezechilibrul dintre ramurile economiei naționale;

inflația complică funcționarea sistemului credito-financiar și contribuie la extinderea schimbului de barter;

inflația influențează negativ asupra sistemului fiscal;

inflația depreciază acumulările bănești ale populației;

inflația duce la redistribuirea venitului național și la diferențierea socială a populației.

E necesar de menționat că inflația influențează asupra ocupării

forței de muncă (a populației). S-a demonstrat că între inflație și șomaj există, o dependență invers proporțională, autorul fiind economistul englez Phillips, care a propus următoarea curbă (fig. 12.1). Din figură se observă că la creșterea inflației șomajul se reduce, și invers: la micșorarea inflației are loc creșterea nivelului șomajului.

Politicile antiinflaționiste sunt măsuri antihiperinflaționiste și urmăresc prevenirea, diminuarea și controlul inflației, precum și protecția subiecților economici de creșterea prețurilor și diminuarea puterii de cumpărare a banilor.

Mijloacele de combatere a inflației se înscriu, de regulă, pe traiectoria inversă a cauzelor care au generat-o:

1. Măsuri contra inflației prin cerere și ofertă.

Căile de restabilire a echilibrului cerere-ofertă pot fi găsite fie prin reducerea excesului de cerere tensionată pentru politica de prețuri, fie prin impulsivitatea ofertei.

Susținerea ofertei se poate realiza înlăturând cauzele ce generează scăderea producției:

5

- a) crearea noilor capacități de producție;
  - folosirea rațională maximală a resurselor existente;
  - înlăturarea nedorinței de angajare în muncă;
  - înlăturarea deficiențelor organizatorice;
  - e) punerea la timp în funcțiune a obiectelor investiționale;
  - f) asigurarea unor reforme economice coerente;
  - g) încadrarea eficientă în structurile comerțului internațional.
- Excesul dezechilibrat de cerere poate fi temperat prin:

„amânarea” cererii pe calea reducerii vânzărilor în rate;

„înghețarea” salariilor;

încurajarea economisirii prin dobânzi majorate la depuneri și prin asigurarea stabilității economice și politice;

creșterea impozitelor și taxelor directe care „subțiază” veniturile;

reducerea cheltuielilor publice;

ofertarea unor bunuri de folosință îndelungată sau de lux, care absorb veniturile populației; i

reducerea creditelor acordate firmelor;

creșterea ratei dobânzii.

2. Măsuri contra inflației prin costuri:

- a) găsirea de înlocuitori la energie și la materiile prime scumpe;
  - politică de salarizare fondată numai pe criterii economice;
  - distribuirea rațională a veniturilor pe categorii și grupuri socio-profesionale;
- blocarea prețurilor etc.

3. Măsuri de factură monetară și financiară:

deflația - prin care statul urmărește blocarea sau temperarea creșterii prețurilor, precum și majorarea puterii de

cumpărare a monedei prin diminuarea cantității de monedă în circulație; . -

revalorizarea - măsură prin care statul urmărește reîntoarcerea monedei naționale la cursul inițial, mai mare;

devalorizarea - adaptarea egală a cursului oficial al monedei naționale, mai mare, la cel al pieței, mai mic (ieftinirea

exportului, stabilirea prețurilor pe baza unor criterii care rezultă din adevăratele raporturi valorice);

manevrarea taxei scontului sau a ratei dobânzii - ca formă de existență a dobânzii, scontul poate fi folosit

ca

instrument în lupta împotriva inflației;

reducerea impozitelor și taxelor indirecte - s-a constatat că reducerea sau scutirea firmelor de povara unei

fiscalități ridicate dă posibilitate statului să încaseze mai mult din această sursă;

indexarea prețurilor - stabilirea unui raport de interdependență cu cel al veniturilor și al puterii de cumpărare;

reducerea deficitelor bugetare.

Politicile antiinflaționiste cuprind și măsuri de protecție socială a subiecților economici de creșterea prețurilor și de diminuarea puterii de cumpărare a banilor:

indexarea salariilor, a pensiilor, a altor venituri;

acordarea de compensări de către stat și întreprinderi pentru angajați etc.

Strategiile antiinflaționiste trebuie să fie flexibile, să formeze un sistem unitar de măsuri care să se completeze cât mai bine.